

Upravištvo Ljubljana, Knafljeva 6
— Telefon št. 3122 3123, 3124,
3125, 3126.
Inseratni oddelek: Ljubljana, Seles-
burgova ul. — Tel. 3492 in 2492.
Podružnica Maribor: Grajski trg 7.
— Telefon št. 2455.
Podružnica Celje: Kocenova ulica 2.
— Telefon št. 190.
Računi pri pošt. čez. zavodih: Ljub-
ljana št. 11.842, Praga čisto
78.180 Wien št. 105.241

JUTRO

Izhaja vsak dan razen ponedeljka.
Naročnina znaša mesečno Din 25.—,
za inozemstvo Din 40.—

Uredništvo:
Ljubljana, Knafljeva ulica 6, telefon
3122, 3123, 3124 3125, 3126 Maribor,
Grajski trg št. 7, telefon št. 2455,
Celje, Strossmayerjeva ulica št. 1,
telefon št. 65.

Rokopisi se ne vračajo

Barcelona v oblasti generala Franca

Republikanske čete so mesto izpraznile že v noči in se umaknile proti severu — čete Francove vojske so ga opoldne zasedle brez bojov — Barcelona bo sedaj glavno mesto nacionalistične Španije

Pariz, 26. jan. br. Francoski poslanik pri republikanski vladi v Španiji Henrv, ki je ponoči prispel na francosko mejo in se je davi vrnil na špansko ozemlje v Figueras, kjer se je začelo nastanilo špansko zunanje ministrstvo, je ob 15. urah objavil sporočilo zunanjemu ministrstvu, da je Barcelona padla.

Opoldne so Francove divizije končale obkoljevanje Barcelone in se pripravile na vstop v mesto. Ker so frankovci zavzeli vse utrbe okrog mesta in zasedli vse višine, ki obkrožajo mesto, so se vladne čete okrog pol dneva v redu umaknile iz mesta in krenile ob obali proti severu.

Ob 14. je bilo izdano povelje za vstop francoskih nacionalistov v Barcelono. Francove čete so vkorakale s treh strani. Za zasedbo mesta so bile določene čete navarske divizije, maroške čete in oddelki Francovih legionarjev. Njim na čelu je vkorakal v mesto general Franco sam. Ze okrog pol dneva so se skoraj na vseh hišah pojavile bele zastave in znak, da se želi mesto brez nadaljnjega boja predati. Ko so vkorakale v mesto Francove čete, se je tu na tam pojavila tudi taka nacionalistična zastava. Prebivalstvo se je poskrilo po hišah in si šele proti večeru upalo na ulico, ko je videlo, da so boji končani. Republikanske oblasti so se že opoldne umaknile iz mesta v severnejše kraje.

Sodiijo, da je Barcelono zapustilo okoli 100.000 prebivalcev. Republikanska vojska je ostala nedotaknjena in bo zavzela nove postojanke na severu Barcelone. Negrinova vlada se je preselila v Figueras.

Nočni republikanski umik

Perpignan, 26. jan. o. Vest, da se republikanci pripravljajo na hud odpor v najbližji barcelonski okolici ter da bodo branili sleherni barcelonsko hišo, so bile, kakor se je zdaj izkazalo, le sredstvo dobro premišljene republikanske taktike. Republikanskemu vrhovnemu poveljstvu je uspelo s širjenjem takih vesti zadržati nagli prodor nacionalistov proti Barceloni. Znano je, da je general Franco sam izjavil, da ne bo navlail na Barcelono, dokler ne bo od vseh strani obkoljena. Računal je, da bo v tem primeru v Barceloni zajel pretežni del katalonske republikanske armade, v resnici pa je s tem dal republikancem dovolj časa, da so se skoro vsi umaknili iz Barcelone proti severu. Medtem ko so nacionalisti, ki so na jugu pred dvema dnevnoma zavzeli dve barcelonski predmestji, severno od Barcelone prodirali preko Manrese in Tarrase okrog Barcelone proti morju, so se republikanci v dveh nočeh z morja so vlaki in z neštetiimi tovornimi avtomobili umaknili proti Geroni. S seboj so vzeli tudi vse vojne potrebščine. Poleg njih pa je pobeželo iz Barcelone nešteto ljudi, tako da je mesto ostalo davi napol prazno.

Ko so nacionalisti v dopoldanskih urah opazili, da nihče več ne reagira na njihovo obstreljevanje, so spoznali nastali položaj in se v opoldanskih urah z godbami na čelu pričeli korakati v Barcelono.

Triumfalen vhod v izpraznjeno mesto

Barcelona, 26. jan. AA. (Od posebnega dopisnika Reuterja) Snoči je bila končana popolna obkolitev Barcelone, ker so jo nacionalisti obkolili z vseh strani, s severa, juga in zapada. Davi na vse zgodaj so maroški oddelki pod poveljstvom generala Jague naskočili trdnjavo Montjuich, kjer so zapor. Obenem so navarska divizija in mešani strelski oddelki s pomočjo legionarjev zavzeli vrh Tibidabo, severozapadno od Barcelone in tako blokirali severni prehod. Tako so zasedli vse ceste, ki vodijo v mesto. Odpora ni bilo in okoli pol dneva so nacionalistični oddelki začeli korakati v mesto. Dve uri pozneje so nacionalistične čete še zmerom triumfalno korakale po barcelonskih ulicah. Z oken in balkonov so začeli razobešati nacionalistične zastave. Ljudje so peli falangistične in domoljubne pesmi.

Z zavzetjem Barcelone je general Franco dosegel največjo zmago od 18. julija 1936, ko se je začela državljanska vojna. Padec Barcelone pomeni za republikance zelo hudo izgubo, ker ima Barcelona največje arzenale, ki so republikancem dobavljali strelivo.

Barcelona, 27. jan. br. O zavzetju Barcelone je bilo popoldne izdano uradno poročilo nacionalističnega vrhovnega poveljstva, ki med drugim pravi:

V opoldanskih urah je general Franco izdal povelje za koncentrični pohod na Barcelono. Nacionalistična vojska ni nikjer naletela na odpor. Ob 14.30 je bila okupacija mesta izvršena. Maročani in navarska divizija so med velikimi manifestacijami ljudstva z razvitimi zastavami in godbami na čelu korakali skozi slavoce, ki je bil 1. 1888. Zgrajen za barcelonsko svetovno razstavo. Istočasno so pribrele v mesto kolone tovornih avtomobilov z židvi, ki so se takoj pričele razdeljevati med prebivalstvo.

Edini odpor v mestu

Barcelona, 26. jan. br. V popoldanskih urah so imeli nacionalisti v barcelonskem okraju Canadas nekoliko opravka še z manjšim oddelkom republikancev, ki se je vgnezdil v nekaterih delavskih hišah. Njegov odpor je bil še pred večerom strt. Nacionalistično lahko topništvo je hiše razdejalo.

Položaj na fronti v sredo zvečer

Saragossa, 26. jan. AA. Snočnje uradno poročilo nacionalističnega poveljstva pravi:

Razen že prej objavljenih zmag so nacionalisti na katalonski fronti osvojili še naslednjih osem krajev v severnem odseku: Oliano na glavni cesti Lerida-Francoska meja 30 km severno od ponsa, Ladurs, severno od Solsona, Cardona in Clariano na cesti Solidos—Mantreslovera, Fresle in Manipo. V srednjem odseku so osvojili tri kraje Cavalls, severovzhodno od Manrese, San Pedro in Oleo de Monserrat. V južnem odseku, zapadno od Barcelone so nacionalisti zavzeli Espalubo in Hospitalet, mesto s 6.000 prebivalci, ki je zvezano z Barcelono s tramvajsko progo. Celotno število ujetnikov, ki so jih nacionalisti zajeli v sredo, presega 10.000, med vojnimi plenom je pa tudi nekaj oklopih vlak.

Na ekstremadurski fronti so nacionalisti zavrnili dva republikanska napada in prizadejali sovražniku velike izgube. V odseku južno od Monterrubija so nacionalisti nekoliko prodrli, ujeli 50 republikancev in zaplenili 4 tanke. Nacionalistična letala so bombardirala vojaške cilje v barcelonski in gandisliki luki ter sestrelila tri sovražne aparate.

Prvi spopad po zavzetju Barcelone

Barcelona, 26. jan. br. Nacionalistične čete, ki so operirale v dolini reke Besos, so že v jutranjih urah prodrla do Sabadella, severozapadno od Barcelone. Mesto, ki šteje okrog 30.000 prebivalcev, so zavzele ob 10. dopoldne. V popoldanskih urah je konjenica prodrla iz Badelone proti Ciceri, kjer je proti večeru prišlo do prvih bojov po padcu Barcelone. Nacionalistična pehota je izvršila dva napada na tamkajšnje republikanske postojanke.

Bombardiranje Figuerasa

Barcelona, 26. jan. w. Popoldne je 13 Francovih bombnikov bombardiralo Figueras, kjer je začasni sedež republikanskega

ministrskega predsedništva in zunanjega ministrstva. Bombardiranje je povzročilo precejšnjo škodo, število smrtnih žrtev pa še ni znano.

Francov poziv barcelonskemu prebivalstvu

Barcelona, 26. jan. w. Popoldne je general Franco osebno objavil po barcelonskem radiu zavzetje Barcelone in imel kratek nagovor na barcelonsko prebivalstvo, pozivajoč ga k redu in miru ter sodelovanju. Objubil je, da ne bo preganjal dosedanjih nasprotnikov, če bodo opustili nadaljnji odpor. Za njim so govorili vodilni generali njegove vojske, ki so poveljevali četam pri zavzetju Barcelone. Zvečer je bila v Barceloni prirejena velika povorka, ki je korakala po glavnih ulicah in vzklikala generalu Francu.

Umik v Pireneje

Rim, 26. jan. o. »Tribuna« poroča, da se je vrhovno poveljstvo republikanske vojske v Kataloniji sedaj odločilo zbrati vse svoje razpoložljive vojne sile vzdolž francoske meje, da bi se mogla lažje in bolj neopazano izkoristiti francoska pomoč. List opozarja tudi na francoski predlog, da bi se vzdolž pirenejske meje odločilo posebno nevtralnno področje na španskem ozemlju, ki naj bi se postavilo pod mednarodno kontrolo. Rimski list ostro zavrača te načrte in poudarja, da general Franco v nobenem primeru ne bo pristal nanje. Takšno nevtralnno področje bi služilo le republikancem, da bi reorganizirali svojo vojsko in se znova oborožili ter v ugodnem trenutku zopet napadli nacionalistično vojsko. Špansko vprašanje bo ostalo odprto vse dotlej, dokler ne bodo sovražniki generala Franca docela kapitulirali.

Perpignan je prepoln beguncev

Berlin, 26. jan. o. DNB objavlja vest iz Perpignana, v kateri pravi, da so člani barcelonskega vladnega odbora po svojih agentih večeraj iskali zase in za svoje družine stanovanja v Perpignanu, ki pa jih niso mogli dobiti, ker je v obsejnejem francosko mesto zadnje dni prihajalo že nad 10.000 Špancev, ki so se nastanili prav po vseh razpoložljivih stanovanjskih prostorih.

Pogajanja za izročitev vse Katalonije?

Pariz, 26. jan. o. V tukajšnjih diplomatskih krogih računajo, da se bodo te dni pričela pogajanja za predajo ostalega dela Katalonije nacionalistom brez bojov. Tako bi bilo mogoče preprečiti še veliko škodo, ki bi jo lahko nadaljnje borbe povzročile v industrijskih krajih severovzhodno od Barcelone.

★

Mussolini o Francovi zmagi

Rim, 26. jan. br. Prve vesti o padcu Barcelone so se v Rimu razširile že kmalu po 15. uri. Pol ure pozneje so bile po radiu in raznih posebnih listih razglašene po vsej državi, že nekaj ur nato pa so se pričele v Rimu. Milanu. Neaplju kakor tudi v drugih mestih zbirati množice ljudi ter manifestirati za generala Franca in Mussolinija. V Rimu se je okrog 17. zbrala na Foru Impero ogromna množica ljudi, ki je v sprevidu odšla po mestu na Beneški trg, kjer je pričela prirejati velike ovacije Mussoliniju. Ta se je ob 19.20 pojavil na balkonu Beneške palače in je imel kratek nagovor na množico. Dejal je:

»Vzkliki vašega navdušenja so docela utemeljeni. Ponavljajo jih vsa mesta v Španiji, ki so rešena rdečega režima, in protiboljševiki vsega sveta. Današnja silajna zmaga je dogodek, ki obeležuje novo

zgodovino Evrope, katero ustvarjamo mi. Francove čete in naši legionarji niso premagali samo Negrinove vlade; nešteti naši sovražniki si grizejo ustnice v onemogli jez. Geslo rdečih je bilo, da se moramo ustaviti. Prodrli smo preko njihovih mejnikov. Verujte, da bomo prodrli še dalje!« Po novih ovacijah se je množica razšla po mestu, ki je bilo že vse okrašeno z zastavami.

Milan, 26. jan. o. Vesti o padcu Barcelone so izzvale v vsej Italiji ogromno

Zopet sestanek štirih?

Velesile naj bi na skupni konferenci uredile sredozemski problem — Barcelona bo prestolnica nacionalistične Španije — Francova zagotovila Angliji

London, 26. jan. AA. Politični uradnik »Daily Expressa« trdi, da so v diplomatskih krogih prepričani, da bo general Franco po padcu Barcelone zmagal na vsej črti in da bo zaradi njegove zmage nujno potrebno sklicanje konference štirih sil, da se uredi sredozemska vprašanja.

Zastopniki britanskih in francoskih obla- stev razpravljajo v Parizu o ustanovitvi nevtralnega pasu na španskem za begunce. Če se bo videlo, da je predlog izvedljiv, bodo stopili v zvezo z generalom Franco, Britanska in francoska vlada sta pripravljene storiti vse, kar je v njihovih močeh, da pomagata beguncem.

Pariz, 26. jan. AA. »Daily Mail« poroča v svoji pariški izdaji med drugim: Kakor se je zvedelo, se bodo v kratkem začela pogajanja, ki bodo največjega pomena za bodočnost Španije, pogajanja o italijanskim in nemških prostovoljcih. General Franco je preko vojvode Albe, ki se mudi v Londonu, sporočil britanski vladi, da bo sam ukrenil vse potrebno, da vsi prostovoljci zapuste njegovo domovino, kakor hitro bodo tri četrtine španskega prebivalstva priznale njegovo vlado. Mislijo, da se bo nova vlada sestavila takoj po zavzetju Barcelone, ki postane glavno mesto nacionalistične Španije. Pogajanja so šele

v prvem stadiju. Silijo se predlogi, naj bi Anglija dobavila nacionalistični Španiji razne surovine kakor volno, bombaž, itd., ki jih španska industrija potrebuje za obnovo in nadaljnji razvoj dežele.

Chamberlainov ekspeze bo v torek

London, 26. jan. o. Angleška vlada je imela večeraj sejo, na kateri se je v glavnem bavila s španskim vprašanjem ter z novim razvojem mednarodnega političnega položaja, ki ga bo nedvomno izzvala Francova zmaga v Kataloniji. Chamberlain se je končno odločil ugoditi zahtevi opozicije in na prvi seji spodnje zbornice, ki bo prihodnji torek, omogočiti zunanje-politično debato. Kakor zatrjujejo, bo Chamberlain na tej seji podal podrobne izjave o svojih rimskih razgovorih, katerih rezultati so po zatrjevanju dobro poučenih krogov omogočili uspešno nadaljevanje Francove ofenzive v Kataloniji. Angleška politična javnost pričakuje Chamberlainove izjave z največjim zanimanjem.

Kar se tiče nadaljnjega razvoja mednarodnega političnega položaja, zatrjujejo, da je sedaj odločitev v Rimu in da je tudi Nemčiji prepuščena pobuda za akcijo, ki naj bi Evropi zagotovila mir.

Mirna presoja v Parizu

Pariz, 26. jan. o. Razen ekstremnih listov presoja današnji pariški tisk s padcem Barcelone nastali položaj v splošnem hladnokrvno in skuša na vse načine preprečiti, da bi v Franciji nastala vojna psihoza. Listi zelo zmerno razpravljajo o položaju.

»Figaro« pravi, da so ostale angleške in francoske zunanje politične smernice popolnoma skladne. Francoska vlada mora sedaj postopati zelo oprezno. Predvsem ne sme dopustiti, da bi begunci iz Španije v političnem pogledu postali kakšno neugodno breme za Francijo. V Burgos mora poslati svojega diplomatskega zastopnika.

V ostalem so bile francoske obmejne straže na francosko katalonski meji znatno ojačene. V Franciji se širijo vesti, da bodo republikanci sedaj organizirali svoj odpor okrog Gerone, ki je precej blizu francoske meje.

Posebno zanimanje je zbudil današnji uvodnik poluradnega »Tempsa«. List po-

udarja, da je ne glede na to, da se bo mor-da borba v severni Kataloniji ter v osrednji Španiji še nadaljevala, najnovejša Francova zmaga velikega mednarodnega pomena. Padec Barcelone bo dal povod za nove akcije na mednarodnem političnem področju. Francija mora sedaj počakati, da Italija izpolni obljube, ki jih je dala glede svojega stališča do Španije. V tem primeru bi bilo še mogoče računati z ohranitvijo statusa quo v zapadnem delu Sredozemskega morja, kakor je bil določen z angleško-italijanskim paktom z dne 16. aprila 1. l. Za vsak primer pa se bosta morali Anglija in Francija zavarovati pred vsemi možnimi iznenaditvami. Padec Barcelone bo postal odločilen za vsa špansko krizo, a tudi za ves nadaljnji razvoj mednarodnega položaja. Potrebno je zaradi tega, da se položaj čim prej razčisti, da se prepreči nemiri in konvulzije, ki bi tokrat ne bile nič manj nevarne za mir na kontinentu, kakor so bile pred štirimi meseci, ko je šlo za Češkoslovaško.

Bonnetov ekspeze

Francoski zunanji minister pred poslansko zbornico Popolna solidarnost z Anglijo — »Španija špancec«
Nedotakljivost francoskega imperija

Pariz, 26. jan. br. V poslanski zbornici je bila popoldne zaključena razprava o interpelacijah glede zunanje politike. Vsi govorniki so obravnavali izključno španski problem in zastopali mnenje, da pomeni zmaga generala Franca priključitev Španije k osi Rim — Berlin in resno ogrožanje francoskih interesov. Katoliški demokrat Raymond Laurent, ki je nedavno obiskal republikansko Španijo, je v svojem govoru zavračal trditve, da bi bila republikanska Španija boljšeševska in komunistična.

Seja je bila ob 12.25 prekinjena in se je nadaljevala ob 15.40. Za popoldansko sejo je vladalo v vseh političnih krogih ogromno zanimanje, ker je bil napovedan govor zunanje ministra Bonnetta. Že davno pred pričetkom seje, so bile vse galerije nabito polne.

Takoj po otvoritvi seje je res povzel besedo zunanji minister Bonnet, ki pa se je spretno izognil vsaki izjavi o ukrepih vlade v zvezi z razvojem položaja v Španiji. V svojem govoru je najprej obravnaval razmerje med Francijo in Anglijo ter naglasil, da se je prava vrednost tega prijateljstva pokazala že med češkoslovaško krizo. To prijateljstvo je osnova vse francoske politike. Obe demokraciji imata isto željo po ohranitvi mira, prav tako pa sta enako čvrsto odločeni čuvati dediščino prednikov. Opozoril je na izjavo angleškega min. predsednika Chamberlaina, da grede francosko-angleški odnosi daleč preko običajnih diplomatskih pogodb. V primeru vojne se bi združile vojne sile obeh držav. Kar se tiče odnosov Francije do drugih držav, je Bonnet ponovno naglasil pomen francosko-nemške

deklaracije in izrazil mnenje, da je zaupno sodelovanje med Francijo in Nemčijo doslej, ker se oba naroda zavedata, da bi bila vojna za oba neizmerna nesreča. Kar se tiče odnosov do Italije, vztraja francoska vlada na svojem stališču, ki sta ga min. predsednik Daladier in on že ponovno poudarila. Francija ne bo trpela, da bi kdorkoli ogrožal to, kar se je zgradilo z delom in krvjo Francozov. Vlada je trdno odločena čuvati za vsako ceno nedotakljivost francoskega imperija. Odnosje Francije do Rusije in Poljske obeležujejo stalni in tesni stiki. Vse sklenjene pogodbe in prevzete obveznosti so v polnem obsegu v veljavi. Podčrtal je tudi dobre odnose Francije z Zedinjenimi državami in zaključil svoj govor z izjavo, da hoče ostati vlada zvesta politiki nevmešavanja, kakor so jo vodile tudi prejšnje vlade. Francoska vlada je mnenja, da se mora prepustiti Špancec samim, da si po svoji volji uredi svoje razmere.

Bonnetov govor je bil sprejet v zbornici zelo hladno in je v splošnem razočaral, zlasti ker je bil glede Španije skrajno rezerviran.

Po njegovem govoru je bila seja prekinjena, da bi imele posamezne frakcije priliko zavzeti stališče do politike vlade in do vprašanja zaupnice vladi.

Ponoči govori Daladier

Seja se je nadaljevala ob 21. V odgovor Bonnetu se je prijavilo več govornikov z leve in desnice, tako da se je debata zavlekla pozno v noč. Po končani debati bo spregovoril še ministrski predsednik Daladier, ki bo postavil vprašanje zaupnice. Glasovanje bo pozno ponoči.

Deset tisoč smrtnih žrtev potresa v Južni Ameriki

Poročila o katastrofi so vedno bolj strašna

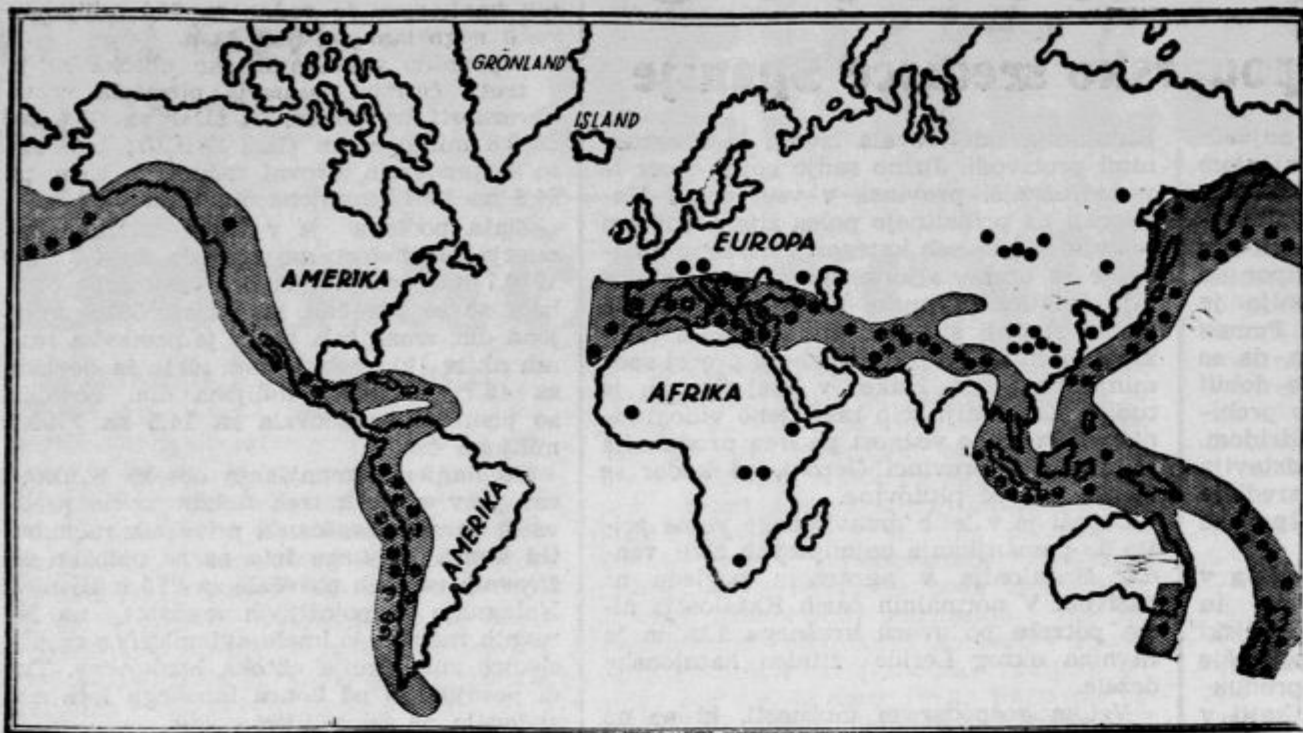
Santiago de Chile, 26. jan. AA. V mestu Concepcion je večerajšnji potres porušil skoraj vse hiše. Mnogo ljudi je bilo ubitih in ranjenih. Položaj je tragičen. Večerajšnji potres je največja katastrofa, ki jo je kdaj doživela čilska republika. V Santiagu prihajajo neprestano nove podrobnosti o potresu. Mesti Chillan in San Carlos sta popolnoma razdejani. V Chillanu je našlo smrt 5000 ljudi. Predsednik vlade in notranji minister sta odpotovala s 30 zdravniki na kraj nesreče. Iz Valparaísa je odplula križarka, polna živil, zdravil in drugih potrebščin. V vseh krajih, ki jih je prizadela katastrofa, je vlada proglašala obsedno stanje.

Santiago de Chile, 26. jan. AA. Oblastva in zasebne ustanove so uvedle veliko podporno akcijo za pomoč krajem, prizadetim od potresa. Z letali in velikimi avtomobilskimi kolonami pošiljajo v kraje, ki jih je zadela katastrofa, zdravila, zdravila in živež. Vlada pripravlja za-konski načrt o podpori prizadetim krajem

v višini pol milijarde pesov. Naknadno se je zvedelo, da je potres razdejal tudi gledališče v Chillanu. V gledališču je bilo 300 oseb; razlen petih so bili vsi ubiti. Da se prepreči epidemije, pokopavajo mrtvece kar v mestu. Bati se je, da se bo podrla še mnogo poškodovanih hiš, zato je vojaštvo postavilo šotore za bolniške operacije.

Buenos Aires, 26. jan. br. Potresna katastrofa, ki je zadela čilsko republiko, je morda ena največjih v zgodovini Južne Amerike. Področje je dolžini 240 km in v širini 20 do 40 km je strašni potres popolnoma razdejal. Chillan, Concepcion in še 20 drugih mest je v razvalinah. Potres je zahteval do 10.000 človeških žrtev. Razdejanje je tako veliko, da so neoporne ne le železniške proge, nego tudi ceste. Vse zveze s potresnim področjem so prekinjene. Oddelki reševalcev, gasilcev in vojaštva, ki so bili poslani iz vse republike na potresno ozemlje, prodirajo le počasni proti njegovemu središču.

Zemlja se je tresla v Južni Ameriki...

Na levi: Razvzdica, ki kaže najpogostejša potresna ozemlja (črtkano) in glavna potresna ognjišča (točke) na naši zemlji — Na desni: Andske Kordiljere, drugi največji gorski masiv na svetu, ki zaradi svojega silnega pritiska na zemeljsko skorjopovzroča večne potrese na zapadni obali Južne Amerike

Napredna Katalonija

Oaza v nazadnjaški srednjeveški Španiji

Katalonska je bila naravna vpadna vrata za vsa starejša kulturna ljudstva, ki so osvajala in kolonizirala Iberski polotok. Nekateri zgodovinarji sklepajo iz najstarejšega imena njene prestolnice Barcelone, iz imena Barcino, da so mesto ustanovili Kartaginci, mogoče pod vodstvom Hanibalovega očeta, Hamilkarja Barkasa. Iz tega najstarejšega, feniškega časa, si je Barcelona ohranila samo dva stolpa.

V rimski dobi je bila nepomembno mesto, ki ga Strabon niti ne navaja, Livi

času je postala spet sestavni del Korzovega imperija, do l. 1814., ko je ponovno pripadla Španiji.

V 19. stoletju se je krasno mesto naglo razvijalo v najpomembnejše špansko industrijsko in pristaniško mesto, obenem pa je postajalo prizorišče socialističnih in anarhističnih tendenc ter se je udeleževalo ali pa je direktno izživljalo vse upore ter državljanske vojne, zavoljo katerih je Španija neprestano krvavela ter postajala čedalje bolj nepomembna dežela. Res je pa tudi, da je Barcelona s Katalonijo

Barcelona, Katalonski trg

pa jo omenja pod imenom Favencija. Njeno celotno ime je bilo tedaj Colonia Faventia Julia Augusta Pia, pa navzlic dolgemu imenu je bila Barcelona tedaj daleč za Tarragono, ki se je takrat imenovala Tarrasco. Šele ob začetku srednjega veka je dobil Barcino, ki se je potem ime, noval Barcinona, nekaj pomena. L. 713. so to mesto osvojili Arabci. L. 801. pa je Ludovik, sin Karla Velikega Arabcem odvzel. Nekoliko stoletij je bila Katalonija potem frankovska provinca, dokler se ni l. 1117. združila s kraljevino Aragonsko.

Od tistega časa se je Barcelona naglo razvijala in je postala kmalu eno najvažnejših pristanišč Sredozemskega morja. Njeni mornarji so bili znani po svoji drznosti in spretnosti. Katalonci so bili že tedaj nasprotniki združitve s Kastilijo pod kraljem Ferdinandom in kraljico Izabelo. Ze l. 1640. se je v Barceloni dvignil silovit upor proti Kastilcem in šele čez nekaj let so mogli ta upor s krvjo zadušiti. V naslednjih stoletjih so se potem upori neprestano ponavljali. Mimogrede so Barcelono zasedli tudi Francozi pod Ludovikom XIV., pa so jo kmalu vrnili Španci. V španski nasledstveni vojni se je Barcelona izjavila za Habsburge in Filip V. jo je dolga leta zamaš oblegel. Šele l. 1714. jo je osvojil. V Napoleonovem

predstavljala v nazadnjaški, srednjeveški ostali španski vedno moderno dobo in napredek. L. 1923. je bila izjemoma izhodišče za nazadnjaški državni udar Prima de Rivero, ki je bil dotlej generalni kapitan (guverner) Katalonije in ki je začasno obvladal španske ekstremistične elemente.

Po padcu Riverove diktature je Madrid katalonskemu regionalizmu in avtonomizmu v marsičem ustregel. V sedanjih državljanskih vojni, ki se naglo bližajo koncu, je vloga Katalonske in Barcelone dovolj znana. Prevneti katalonski separatizem nosi velik del odgovornosti za to, da bo postal general Franco novi diktator celotne Španije, pri čemer bo Katalonija spet največ plačala.

Burna svatba

Na domu imovitega kmeta v Vityju pri Bialystoku na Poljskem so te dni imeli svatbo, ki je dosegla višek okrog polnoči. Tedaj je nastal med svati pretep, ki je trajal tri ure. Udeležili so se ga skoro vsi svatje, in sicer so se obdelovali z noži, vilicami, palicami in stoli. Šele orožniki so besne svate pomirili. Na bojišču pa sta obležala dva mrtva in šest nevarno ranjenih.

Model za lažno Venero

V Franciji je svojčas zbudil falsifikat italijanskega kiparja Cremonesa, ki je izdelal za lastno roko izgotovljen kip Venero za antično skulpturo, veliko senzacijo. Da bo imela senzacija še več pikantnosti, pa so zdaj odkrili celo žensko, ki je rabila kiparja za model. Ta ženska je poljska natakarka Ana Strudenka. In modelka je napravila kariero. Ko so izvedeli, da je rabila Cremonesu za model, so jo takoj angažirali za neko zabavišče v Lyonu, kjer nastopa pod imenom »lažne etrasko Venero...«

Najpogostejši priimek

Najpogostejši priimek na svetu ni anglosaški Smith ali Brown, temveč Vang, tako ugotavlja neka velika ameriška revija. Na Kitajskem živi, tako sodijo poznavalci 150 milijonov oseb s tem imenom. Da se ta priimek loči, je časih potrebno do sto imen. Dognano je n. pr. da se nad milijon Kitajcev piše Vang-ji, Vang-ho, Vang-Fu itd.

Ruske obmejne utrdbe

»France Militaire« poroča, da nameravajo zgraditi Rusi poleg utrdbe na rusko-poljski meji tudi utrdbe proti Perziji in Afganistanu. Utrdbe bodo iz jekla in betona in bodo zgrajene v 50 km globokem pasu na mejah.

Zaklonišče v Croydonu

Na letališču Croydon pri Londonu so zgradili ogromno zaklonišče, ki bo v mirnem času rabilo za shranjevanje avtomobilov, v vojni pa kot zaklonišče. V zaklo, nišcu je prostora za 30 tisoč oseb.

Levi se ne počutijo dobro v Benetkah

Podnebje jim je preveč vlažno — Levjo samico so morali z ognjem prepediti v novo kletko

Levi je simbol Benetk in ponos vseh Benčanov sta bila leva Marco in Roma, ki so ju lahko občudovali v javnem živalskem vrtu v bližini postaje. Maršal Graziani ju je l. 1936. podaril mestu. Marka so uplenili med ostanki bežečih čet rasa Nasibuja v Abesiniji, Romo pa so našli v neguševem živalskem parku v Adis Abebi. Zelja, da bi obe živali sklenili srecen zakon z dobrim potomstvom, pa se Benčanom ni izpolnila. Roma je Markove pozornosti odločno zavračala in pomagalo ni nič, ko so si domislili, da bi utegnili biti mraz vzrok za njeno obnašanje, pa so obema v kletki zakurili, da bi si lažje predstavljala vroče podnebje.

Te dni pa so obiskovalci kletko na svo-

jo žalost našli prazno. Leva nista mogla več prenašati vlažnega beneškega zraka, vsa skrb ni zalegla nič in poslali so ju morali v Rim, kjer imajo znošnejše podnebje. Prevoz obeh živali nikakor ni bil preprost. Živali nista kazali nobene volje, da bi stopili v veliki železni kletki, ki so ju bili priključili njiju dosedanji kletki. Marko je nazadnje še šel, ko so mu v novo kletko postavili velik kos konjskega mesa, Roma pa ni hotela na noben način slediti vzgladu in je rjovala na vso moč. Nazadnje so morali uporabiti ogenj, da so jo prepodili iz kletke v kletko. Kletki so potem naložili na tovorni avto in tako so Benetke izgubile svoja živa leva, ostali so jim le mrtvi, kameniti levi, ki jih v tem mestu ne manjka.

Za življenja neznan, po smrti »genij« Usoda francoskega kiparja — Nemo propheta...

V nekem pariškem azilu za siromake in brezdomce je umrl te dni 41letni slikar Jean-Francois Thomas. Umrl je 15. januarja, dan nato pa so otvorili razstavo

njegovih slik, toda ne v Parizu, ampak v Chicagu. Ondotni »Art's Club« je razstavo organiziral in omogočil, kajti član tega kluba je na potovanju po Evropi odkril Thomasa in dosegl, da je slikar poslal svoja dela v Ameriko.

»Pokop« v oblakih

Umirajoči odreajo pogostoma nenavadne stvari glede svojega pogreba.

Stari mornarji si žele čisto, da bi njih trupla po smrti počivala v morju. Te želje ni mogoče vedno izpolniti. Kar je mor. skemu medvedu morje, to je letalcu zrak in tako ni čudno, da je letalski častnik Jan Douglas Shields, ki je s tremi tovariši treščil z letalom na tla, pred svojo smrtjo izrazil željo, da bi njegove smrtno ostanke predal elementu, v katerem je vršil svoj poklic. Njegovi želji so ustregli.

Shieldsovo truplo so upepelili in žaro s pepelom je letalo poneslo v višino več nego tisoč metrov. Tam nad oblaki so žaro izpraznili. Pogrebni spreved je predstavljalo nekoliko letal, ki so spremljala letalo z njegovim pepelom v ozračje nad njegovim rojstnim mestom Townsvilleom v Avstraliji.

Viljemova 80 letnica

V Doornu bodo v kratkem obhajali 80 letnico rojstva pobeglega cesarja Viljema. Slavnost se bo vršila v rodbinskem krogu, prisostvovali pa ji bodo tudi mnogi nemški princ pri maršal Mackensen.

Po poroki na italijanskem dvoru

Kakor smo včeraj podrobno poročali, se je omožila najmlajša hči italijanskega kralja in cesarja Etiopije s princem Ludovikom Parmskim, bratom nekdanje avstrogrške cesarice Zite. Ta slika je bila posneta po svatbi na balkonu Kvirlala. Na levi vidimo visoka roditelja princeze Marije, poleg njiju bolgarskega kralja Borisa, na desni pa nevesto in ženina

Deset ur borbe med življenjem in smrtjo

Ladja ne vidi brodolomcev in reže mirno svojo pot naprej

Ameriški listi, doznajajo še nekatere zanimive podrobnosti o nesreči hidroplana »Cavaliere«, ki je padlo v morje več sto kilometrov od ameriške obale in se je pozneje potopilo.

Letalo je bilo last angleške družbe Imperial Airways ter je vozilo na progi London—Bermudas—New York. Zaradi večernega mraka je zašlo v viharni vremenski pas. Do obale je bilo še 350 km in radiotelegrafist je najprej sporočil, da bodo štiri stroji obvladali tolikšno razdaljo. Toda kmalu nato so sledili obupnejši radiogrami. Najprej je radio poročal, da so stroji zamrzli, potem je prišla vest, da delujeta samo še dva motorja, končno pa obvestilo, da se mora hidroplan spustiti na valove. Sledila sta še dva klica: prvi v obliki prošnje za pomoč in drugi s poročilom da se hidroplan potaplja.

Ta drama se je odigrala v razmeroma kratkem času, od 6. ure 14 minut do 6. ure 29 minut, trajala je torej samo četuri ure. Po tem času ni bilo od posadke in potnikov nobenega znaka življenja več. Deset ur so se potniki mučili na ledeno-

mrzlih valovih, ki so jih premetavali sem in tja. Na razpolago so jim bili samo rešilni pasovi, ki so jih privezali skupaj. Ženske so se v tem položaju izkazale vztrajnejše od moških. Bilo jih je pet in vse so se žilavo branile pogina. Dve med njimi sta morali medtem gledati, kako sta njuna moža opesala in postala plen razbičane morja.

Nihče izmed desetih, ki so jih rešili, ni vedel, če jim bo kdo prišel na pomoč. Šele ob štirih zjutraj se je na va'ovih zasvetila slabotna lučka, svetilka ladje, ki je prihajala po brodolomce. Toda mornarji niso mogli razločiti, kje se nahajajo nesrečniki. Zato sta odplavala proti ladji dva ameriška študenta, ki sta s klicem prižvala reševalce.

Ko so brodolomce z veliko muko potegnili na krov, so bili vsi živčno izčrpani. Gospa Donald Millerjeva je izpovedala, da je bil njen najstrašnejši trenutek tisti, ko je približno uro časa po katastrofi videla v daljavi svetilkanje luči ladje, ki ni opazila nesrečnikov ter je mirno rezala svojo pot čez valove naprej...

Ce še ne veš, zdaj izveš

da sestoji človeško telo iz dveh tretjin vode;
da je najstarejši evropski ep Homerjeva »Ilijada«;
da so pod Džingiskanom prodrli Mongoli do Olomouca;
da je sveto pismo prevedeno v vse jezike, ki jih štejeta kultura in civilizacija za svoje;
da je bil prvi letalec na svetu Ikarus, kateremu so z voskom zlepljena krila odpadla zaradi sončne pripeke.

Rojstvo belega medveda v ujetništvu

Dogodek, ki je zbudil med zoologi mnogo zanimanja, se je zgodil v živalskem oddelku znanega muzeja Skansena v Stockholmu. Skotil se je namreč mladič severnega medveda.

Mala žival, ki je dobila, ker je ženskega spola, ime »Snegulčica«, je deležna največje pozornosti s strani uprave muzeja. Spravili so jo v oddelke za pse in pisca jo doji. Ob rojstvu je Snegulčica tehtala samo 2 kg, ko bo pa odrasla, bo prekosila z normalno težo 600 kg vse debele rože na svetu.

Dodaj se je zgodilo le v zelo redkih primerih, da so mladiči severnega medveda, da, ki so se rodili v ujetništvu, ostali živi. Snegulčica pa kaže, da bo izjema, kajti razvija se izvrstno.

Davek na umetno svilo v Grčiji

Grška vlada je izdala zakon, ki naj zaščiti domačo proizvodnjo svile. V bodoče ne bodo pustili v državo pod imenom »svile« posebno tvorilo, ki jih povsod označujejo za »umetno svilo« in tudi ime »umetna svila« se ne bo smelo propagirati. Prestopke bodo kaznovali z visokimi globami in tudi z ječo do 6 mesecev.

Vlada je nadalje določila poseben, precej visok davek na uvoženo umetno svilo, kakor tudi na tisto, ki jo izdelujejo v Grčiji sami. Ta davek bodo porabili za pospeševanje reje sviloprejk.

Evropska prvakinja na ledu

V Londonu je končan boj za evropsko moštvo v umetnem drsanju na ledu. Zmagala je Cecilija Colledge iz Anglije

Čeprav goré pokriva sneg in led

so napredovale čete generala Franca proti Barceloni s takšno udarnostjo, da so jim republikanci niso mogli uspešno postaviti po robu

A NEKDOTA

General Nivaroles je v vojni izgubil no. go in je stopal z leseno. V bitki pri Noerwindenu mu je topovska krogla odsekala tudi to nogo.

»Nordi« je zagodrnjal general. »Če bi vedeli, da imam teh pol tucata pripravjenih v zaboju, gotovo ne bi streljali name!«

VS AK DAN ENA

Kaj se človeku lahko primeri v deževnem vremenu... (»Moustique«)

